

JAN OLSZEWSKI

Kanonier Jan Olszewski, 25 lat, tokarz drzewny, kawaler.

Zostałem zabrany 18 kwietnia 1941 r. do powiatu Ostróg. Podróż do wojska [trwała] przez siedem dni. Przybyłem do koszar 25 kwietnia, umundurowanie [dostałem] 3 maja.

Zachowanie się oficerów wobec żołnierzy [było] nie najgorsze, tylko na codziennym przeglądzie białizny politruk zobaczył medalik i uderzył pięścią w twarz. Dlaczego ja mam odwagę [go] nosić? Mówi, że ja jeszcze czekam Polski. „Nie czekaj” – mówi politruk – „Polska przepadła, ty nasz, rodzony bolszewik”.

Po tygodniowych zajęciach w niedzielę gonili [nas do] kopania rowów. Kiedy wybuchła wojna z Niemcem, to nas 5 lipca zwolnili z wojska i odesłali do pracy, za Kijów. Obóz pod nazwą Prosnica, pracowaliśmy na lotnisku. Wikt [był] bardzo biedny, praca strasznie ciężka. 14 listopada odesłali [nas] z lotniska do Tagiłu na Ural. Tam zaczęło się jeszcze gorsze życie: mrozy, a w ziemiach mokro, wilgoć, pluskwy i zaniedbali do niczego cały obóz. [Panowali] brud, chłód, głód i wszy.

Opieka lekarska – można było tylko dostać aspiryny i całe wszystko. Jak odmroziłem nogi, poszedłem do lekarza, lekarz powiada: „Można pracować”. Nie poszedłem do pracy. Politruk zamknął [mnie] na pięć dni do aresztu. Stałem w areszcie pięć dni [po] ciemku i w wodzie, boso, bo wszystko zabrał ze mnie.

Po moim wyjściu z aresztu komisarz wypisał zwolnienie i „jedź nie wiadomo gdzie”. Teraz, gdy przyjechałem do Czelabińska, świat się rozjaśnił, bo usłyszałem, że polskie wojska się formują. [Gdy] zobaczyłem na polskim żołnierzu mundur, to się ucieszyłem i poszedłem na placówkę. Zarejestrowałem się do polskiego wojska. Zostałem przydzielony do transportu, którym jechały rodziny, do kołchozu do Ałmaty. Przyjechaliśmy do Ługowoje, ja zostałem,

bo dowiedziałem się, że jest w Ługowoje pobór. 12 marca byłem na badaniu lekarskim i zostałem przyjęty, a na drugi dzień umundurowany.

W stosunku do rodziny – jak się pożegnałem z nimi w domu w 1941 r., tak do dziś dnia nie wiem [nic] i nie dostałem żadnej wiadomości.